

KOŚCIÓŁ RZYMSKOKATOLICKI
KOŚCIÓŁ P.W. NAWIEDZENIA N.M.P. W SEROCZYNI
UL. MIŃSKA 4 SEROCZYN SIEDLECKI 08 -116
OŁTARZ BOCZNY PRAWY

OŁTARZ BOCZNY PRAWY

STAN ZACHOWANIA

CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

WSTĘPNY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

OLTARZ BOCZNY

Drewno sosna ,lipa, snycerka, polichromie barwne olejne, dekoracja pozłotnicza złoto ,srebro w polerach i matach.

Obrazy olejne na płótnie.

Czas powstania: 3 ćwierć XVIII w.

Autor: Warsztat lokalny

Wymiary: 545 x 380 x 84 cm.

Ołtarz drewniany architektoniczny jednoosiowy jednokondygnacyjny przyścienny z romboidalną ,zdobioną mensą . Retabulum zamknięte łukiem odcinkowym i ubogim gzymsem ujęte -wysuniętymi nieco ku przodowi pilastrami bez głowic, z gierowanym gzymsem. Pilastry dekorowane w górnej części, ujęte po bokach w górze i dole elementami dekoracyjnymi .Nastawa z owalnym obrazem ,zbliżona w kształcie do trójkątnego szczytu o bokach kształtowanych łukami wklęsłymi, zamknięty od góry wypukłym łukiem. Nastawa bogato dekorowana wolutami i obłokami. Struktura architektoniczna przemalowana ornamenty złożone, srebrzone podmalowywane na białe. W retabulum XIX wieczny obraz olejny na płótnie św. Stanisława biskupa autorstwa J. Buchbindera. W zwieńczeniu XVIII wieczny owalny obraz na płótnie przedstawiający św. Teresę.

Obraz o wymiarach 210x120 cm z wcześniejszego okresu w końcu XIX wieku przemalowany przez Józefa Buchbindera .Obraz przedstawia scenę św. Stanisława bp, z Piotrawiną ,święty w pontyfikalnych szatach, z pastorałem ,kapa czerwona rozbielona ,komża biała , - błogosławi Piotrawina ubranego w szatę brązową, który siedzi na ziemi z uniesioną głową i dłońmi .W tle zakonnik z krzyżem ,w brązowym habicie .Z lewej strony w tle -grupa z dziewczynką .Obraz sygnowany w w dolnym lewym rogu.-., Malował Józef Buchbinder.

Opis za białą kartą z 1970 autorstwa mgr K.Turskiej

STAN ZACHOWANIA

Stan zachowania:

Stan zachowania wymaga interwencji konserwatorskich. Konstrukcja ołtarza osłabiona, lokalnie rozeschnięta, rozklejona. Widoczne odkształcenia i przemieszczenia poszczególnych elementów konstrukcji i dekoracji snycerskich. Ołtarz przechylony w bok .

Występują poprzeczne szerokie szczeliny i szpary w miejscach odkształceń z ubytkami wtórnie założonych fleków. Złącza stolarskie częściowo rozczepione, co osłabia stabilność konstrukcji. Struktura drewna z drobnymi ubytkami, lokalnie osłabiona przez drewnojady /obecnie nie aktywne/. Powierzchnia poobijana lokalnie nienaturalnie wyblyszczona, zabrudzona, zakurzona z licznymi ubytkami warstw technologicznych. Widoczne są liczne ubytki i obicia malatur i dekoracji pozłotniczej profili i dekoracji snycerskiej .Czytelne przetarcia dekoracji pozłotniczej do warstw gruntów. Część partii wykończonych w technikach pozłotniczych lokalnie nienaturalnie zmatowiały i straciły naturalny połysk. Wybrane partie dekoracji pozłotniczej wykonanej srebrem pokryte lakierem pozłotniczym mocno przetartym. Wszystkie warstwy technologiczne /grunty, warstwy barwne, pozłota/ lokalnie odspojone od podłoża i rozwarstwione między sobą, mają tendencje do opadania. Zmiany te występują lokalnie na całej powierzchni. Obecny stan zachowania ołtarza jest wynikiem historii obiektu, poprzednich interwencji jak również eksploatacji i naturalnych procesów starzenia. Ołtarz poddany był lokalnym interwencjom w ograniczonym zakresie w miejscach najbardziej zniszczonych. Ołtarz kompletnie przemalowany i przezłożony. Pierwotne warstwy polichromii zachowane lokalnie pod przemalowaniami .

CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

Powstrzymanie procesu destrukcji zabytkowej materii dzieła .

Przywrócenie parametrów technicznych obiektu poprzez wzmocnienie i wymianę elementów konstrukcyjnych nie spełniających parametrów technicznych.

Przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych obiektu. Polichromię ołtarza należy odtworzyć na podstawie zachowanych pierwotnych warstw przedstawionych komisyjnie w formie odkrywek pasmowych /stratygrafii / i projektu kolorystycznego.

Trwale zabezpieczenie obiektu przed procesami destrukcji.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Inwentaryzacja elementów ołtarza.
2. Dezynfekcja obiektu.

3. Wstępne oczyszczenie powierzchni z brudu, kurzu i pajęczyn.
4. Lokalne zabezpieczenie warstw technologicznych.
5. Demontaż ruchomych elementów dekoracji rzeźbiarskich i snycerskich.
6. Zespolecie warstw technologicznych wybranym środkiem wiążącym w miejscach osłabionej kohezji i adhezji warstw technologicznych.
7. Usunięcie wstępnych zabezpieczeń.
8. Oczyszczenie powierzchni z zanieczyszczeń organicznych brudu kurzu.
9. Wzmocnienie strukturalne warstw technologicznych warstwy gruntów do podłoża drewnianego- konstrukcyjnego.
10. Wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych i owadobójczych.
11. Usunięcie wtórnych warstw interwencji i przemalowań i adaptacja jeśli spełniają parametry technologiczne ,artystyczne i estetyczne , -metody chemiczne i artystyczne .
12. Uzupełnienia ubytków gruntów.
13. Rekonstrukcja uzupełnienie i scalenie dekoracji pozłotnicze przy użyciu kruszców szlachetnych w technikach historycznych z rozbiciem na polery i maty.
14. Uzupełnienie malatur w miejscu ubytków.
15. Montaż konstrukcji podtrzymujące system luster w polu środkowym ołtarza.
16. Montaż zdjętych elementów dekoracyjnych.
17. Zabezpieczenie końcowe powierzchni.

OBRAZY

Obraz olejny na płótnie

STAN ZACHOWANIA

Podobrazia odkształcone, lekko sfalowane. Warstwy technologiczne malowideł lokalnie spękane, odspojone odkształcone. Liczne drobne ubytki warstw malarskich na całej powierzchni. Obraz św. Stanisława bp. pokryty licznymi starymi wykruszeniami warstw barwnych. Odbarwione stare retusze. Warstwy technologiczne lokalnie rozwarstwione. Lica mechanicznie zarysowane ,przetarte. Wartości artystyczno-estetyczne zniekształcone poprzez rozłożone odbarwione warstw werniksów oraz lokalne wyblyszczzenia zmatowienia. Widoczne drobne odbarwione retusze oraz zanieczyszczenia organiczne. Lica pokryte warstwą kurzu i drobnymi zanieczyszczeniami organicznymi. Obrazy wymagają podjęcia prac konserwatorskich, procesy niszczące zachodzące w obiektach mają tendencje do zwiększania powierzchni występowania .

CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

Powstrzymanie procesu destrukcji zabytkowej materii dzieła .

Przywrócenie parametrów technicznych obiektu. Wymiana lub adaptacja istniejących krosien Malarskich. Dopuszcza się wykonanie subłażu.

Przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych obiektu.

Trwałe zabezpieczenie obiektu przed procesami destrukcji.

WSTEPNY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Zabezpieczenie lokalne lica malowideł.
2. Konsolidacja lokalna warstw technologicznych malowideł od odwrocia i lica
3. Zespolecie płócien malowideł z podłożem.
4. Usunięcie zabrudzeń i wtórnych nawarstwień i interwencji z lica obrazów.
5. Założenie kitów.
6. Konsolidacja warstw technologicznych malowideł .
7. Wyprostowanie powierzchni malowideł
8. Opracowanie estetyczne powierzchni lica i odwrocia malowideł.
9. Założenie werniksu izolującego.
10. Wykonanie scalenia kolorystycznego warstw barwnych.
11. Założenie werniksu końcowego.

Wykaz materiałów konserwatorskich proponowanych do użycia w procesie konserwacji.

DEZYNFEKCJA:

1% LECHENICIDA

PREVENTOL R-80

BENZYNA EKSTRAKCYJNA.

ACETON.

DENATURAT.

TERPENTYNA

ARALDIT ŻYWICA EPOKSYDOWA DWUSKŁADNIKOWA

KLEJ SZYBKOWIAŻĄCY CIBA – GEIGY Manufactured in Switzerland 927536

VULPEX niejonowe mydło ,koncentrat KREMER POLSKA 7805.

CONTRAD 2000 preparat do czyszczenia - koncentrat atest PZH nr 7/B –335/97

ARTE.

ANACROSINA mydło konserwatorskie producent FERRARIO ITALIA

Ślina syntetyczna producent BRESCIANI s.r.l.

Pretepon

KIT ITALSTUCCO STUCCO BIANCO PER LEGNO E MURI MILANO,

ATRE

KIT WOSKOWY barwiony w masie.

GRUNT KREDOWO-KLEJOWY własnej produkcji na bazie 6% kleju glutynowego.

Grunt akrylowy white acrylic primer 765 LASCAUX PRIMER

XYLAMON U103 firmy SOLVAY –DESOWAG MATERIACHUTZ GmbH

KLEJ GLUTYNOWY- KLEJ STOLARSKI.

PONAL szybko wiążący klej firmy HENKEL

PATTEX szybko wiążący klej firmy HENKEL

SCANSOL firmy SCANDIA COSMETICS sa.

PARALOID B72 W TOLUENIE -acetonie 5% i 8%

ARALOID B82 W TOLUENIE -acetonie 5% i 8%

GRUNT KREDOWO-KLEJOWY własnej produkcji na bazie 8% kleju glutynowego.

Preparat woskowy w płynie do drewna firmy MEZZA GUALTIERO Franz Fereroo 13059 TRAVERO/VC.

KIT DO DREWNA ROZPUSZCZALNY W ACETONIE –SYNTILOR- generalny dystrybutor INCO VERITAS ZAKŁAD CHEMI BUDOWLANEJ WAWA 03-233 Faradaya 1 O22 811 27 08; FAX 811 27 09

Szpachla akrylowa do drewna WOODFIX producent TECHNICOLL

Kit do drewna FINAKRYL firma DOMOS www.domos.gdy.pl

Wykończeniowa masa szpachlowa ACRYL- PUTZ FINISZ

FARBA OLEJNA firmy BECKERS Baza B 101 S RAL barwiona barwnikami MIXOL

FARBA AKRYLOWA AOUA LACKFARG – ALCO BECKERS ZB –DĘBICA

FARBA AKRYLOWA- FLUGGER

FARBA OLEJNA WINDSOR -NEWTON

PULMENT Lefranc & Bougeos

MIXTION Lefranc & Bougeos

ZŁOTO W PŁATKACH 23 KARAT

SREBRO W PŁATKACH

Przedstawione materiały będą użyte alternatywnie w zależności od przebiegu prac konserwatorskich.

Użyte materiały do prac konserwatorskich będą funkcją zaakceptowanej koncepcji prac konserwatorskich i stanu zachowania obiektu. Dobór materiałów zostanie dokonany po wykonaniu prób - z materiałów stosowanych i sprawdzonych-, według norm i zasad stosowanych w konserwacji. Wybrane materiały będą odporne na działanie czynników zewnętrznych, trwałe, odwracalne i nie będą zmieniały optycznie dzieła sztuki. Wszystkie materiały konserwatorskie muszą posiadać odpowiednie atesty i dopuszczenia PL i UE.

Spękania z przemieszczeniem konstrukcji architektonicznej ołtarza.

Zniszczenia dekoracji pozłotniczej

KOŚCIÓŁ P.W. NAWIEDZENIA N.M.P. W SEROCZYNIĘ UL. MIŃSKA 4 SEROCZYN SIEDLECKI 08 -116

ÓLTARZ BOCZNY PRAWY

Spękania z przemieszczeniem konstrukcji architektonicznej ołtarza.

Spękania z przemieszczeniem konstrukcji architektonicznej ołtarza.

KOŚCIÓŁ P.W. NAWIEDZENIA N.M.P. W SEROCZYNIĘ UL. MIŃSKA 4 SEROCZYN SIEDLECKI 08 -116

OŁTARZ BOCZNY PRAW

Obraz sw. Stanisław bp. Z Piotrawinem

Obraz św. Teresa

KOŚCIÓŁ P.W. NAWIEDZENIA N.M.P. W SEROCZYŃNIE UL. MIŃSKA 4 SEROCZYŃ SIEDLECKI 08 -116

OLTARZ BOCZNY PRAWY

